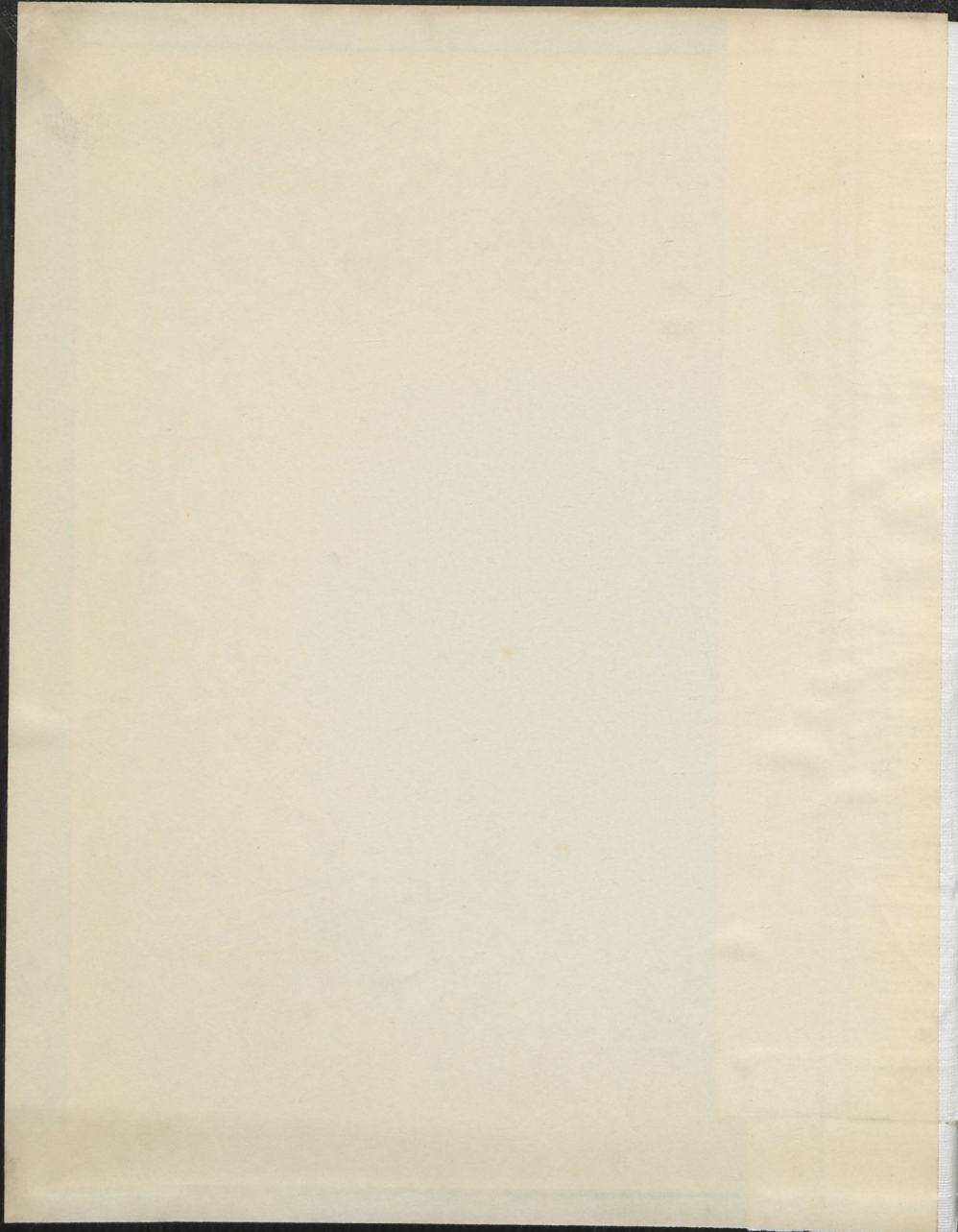

178

186

D. SALOMO CONSTANTINVS
TITIVS

ANAT. ET BOTAN. PROF. PVBL. ORD.

H. T.

ORDINIS MEDICORVM
EX-DECANVS

ET

ACADEMIAE RECTOR

DISSERTATIONEM INAUGVRALEM

D. 27. OCTOBR. 1797.

PVBLICE HABENDAM

INDICIT

FRÆMISSA

PROLVSIONIS MEDICO - POLITICAE

de clysterum tabacinorum in asphycticis usu,

PARTE POSTERIORE.

Herbam nicotianam venenata quadam vi pollere, in primis systema nervosum obstupefaciendo afficere, quotidiana comper- tum habemus experientia. Plantae enim illae quamdiu in agris cre- scunt, adeo fortiter exhalant, odoremque maxime ingratum, narco- ticum emittunt, vt homines irritabiliores, capitis dolore, lassitudine, pondere totius corporis, afficiantur. Quae vis, licet in planta recen- ti, fuccis plena, praecipue sese exserat, non omnis tamen in herba siccata et artificiose praeparata, cessare videtur. Hanc assertionem exempla eorum, qui inassueti fumo tabaci vtuntur, confirmant. Ple- rumque isti de anxietate, sensuum obnubilatione, stupiditate, nau- sea, vomitu, conqueruntur. Idem quoque illis accidit, qui diutius in atmosphaera, fumo tabaci admodum impraegnata, versantur. As- sueti vero nil fere incommodi ex vsu fumi tabacini, per fistulam hau- ssi, experiri solent. Si vero ventriculo per saluam aut decocti, aut fumi forma, tabacum ingeratur, mox nausea atque vomitus oriuntur. Quod intestinorum canali, cui fumus tabaci immixtus fuerit, accidere, necessarium videtur. Experientia vero hic theoriae plane repugnat. Relictis enim huius generis exemplis, quae passim apud Auctores ob- seruationum medicarum occurrunt, solummodo Acta Societatum Am- stelodamensis, Parisiensis et Londinensis, qui inter prima officia, re- fuscitationem apparenter mortuorum sibi proposuerant, commemoramus, in quibus insignis numerus exemplorum continetur, vbi saluta- res horum enematum effectus certissime fuerunt comprobati. D. HA- WES (l. c. et in SCHERFS *Beitrügen zum Archive etc. B. 6. Samml. 2. p. 12 f.*) testimonia plurium medicorum et chirurgorum in Anglia collegit, qui longa experientia edocti, optimum de huius remedii salubritate tulerunt

runt iudicium. In Actis Londinensibus exempla huius methodi, per viginti pene annos ad vitam apparenter mortuorum reuocandam, adhibitae, enarrantur, inter quae ne vllum quidem occurrit, vbi noxam attulerit. (ib. p. 21.) Quin plura ibidem legimus eorum exempla, qui aliis subsidiis vitam excitandi, incassum adhibitis, solo fumo tabaci restituti fuerunt, (BEAUMONT teste, D. HAWES l. c. p. 24.) nec vsus eiusdem continuatus, nec maior herbae copia ad fumum parandum adhibita, vllum peperit detrimentum. Francogalli quidem fumum tabaci primo intestinis per horae quadrantem ope clysmatum, dein ori nasoque, tandemque denuo intestino recto, optimo cum effectu, immittunt. Inter omnes forte scriptores, solus fere COLEMANN (l. c. p. 165.) experimento cum fele, aqua immerfa, innixus, vim clysteris ex fumo tabaci, temere improbare, studuit. Aperto enim huius animalis modo submersi thorace, cor fortiter mouebatur, clystere vero tabaci applicato, eiusdem motus successiue imminutus est, tandemque euauit. Vnicum vero hoc tentamen nimis omnino complicatum est, quam vt eiusdem effectus ex solo clysmate iure repeti possit. Verisimile omnino est, cordis irritabilitatem, thorace aperto, absque fumi tabacini applicatione, tandem cessasse. Qua ergo ratione, tum vis tabaci narcotica, aliis argumentis comprobata, tum salutaris eiusdem in asphyxia vsus, exemplis confirmata, conciliari, atque lis componi possit; periculum iam nobis faciendum est.

Duplicem medicamentorum sopientium vim esse, diligentiora experimenta haec in re instituta, docuerunt. Initio stimulum, mox stuporem, soporemque afferunt. Vtrumque vero effectum eodem tempore euenire, ita vt fibra muscularis irritetur, nerui sopiantur, quidam falso crediderunt. Irritationem potius vehementiorem, maior reactio, tandemque debilitas cum sopore, sequitur. Qui phaenomenorum ordo optime exemplo opii, omnibus noto, illustratur. Eadem quoque ratio est tabaci. Fumus eiusdem intestino recto immisus, solutionem alui, interdum repetitam, ori vero vel ventriculo admotus, nauseam, vomitionem, vomitum efficit. Continuato nunc eiusdem vsu vehementiores accedunt conuulsiones, qui debilitatem
maio-

maïorem, interdum plenariam vis vitalis imminutionem inducunt. Hinc quoque PREVINAIRE (*Abhandl. von den verschied. Arten des Scheintodes, a. d. Franz. von B. G. SCHREGER, pag. 307 sq.*) in clysinatum huius generis applicatione, quando signa vitae redeuntis fuerint observata, cessandum statuit. Attamen vim irritandi in herba nicotiana per siccationem, atque artificiosam praeparationem, imminutum esse, omnino putamus. Crebrioribus enim observationibus constat, narcoticas herbarum vires maximas, plantis recentibus inesse, per exsiccationem vero ex parte perire, interdum plane deleri. Fieri quoque non posset, quin effectus narcotici in usu tabaci ad alium referendam longe fortiores crebrioresque forent, quam reuera observantur. Propter hanc vero vim tabaci sopientem D. KITE (l. c. p. 151.) alique, fumum ex herbis aromaticis, speciebus menthae, chamomilla, commendarunt, quibus superficiei canalis intestinalis lene irritamentum, nullo subsequente stupore, applicaretur. Merito autem, experimentis sat claris destituti, dubitamus, num irritamentum ope harum herbarum sat forte obtineatur, quale tabacum nobis largitur. Virtus saltem clysterum tabacinorum in obliptionibus aluinis pertinacissimis referendis, qua omnibus reliquis enematibus aromaticis longe praefertendi est, hanc nostram sententiam confirmat. Reliquis quoque herbis aromaticis, tabacum oleo empyreumatico, odore forti et nervis inimico, atque sale volatili, longe praeflat, in quibus ipsi vis irritandi latet. Eo vero fortior, intensiorque stimulus ad vitam excitandam requiritur, quo magis vitae vires, per diuturniorem causae morbificae actionem, vel per debilitatem corporis naturalem, aut aliis de causis inductam, oppressae sunt. Ad quod in iudicio de tabaci effectibus in asphyxia ferendo, probe respiciendum esse, moneo. In irritabilitate oppressa, longe fortiori opus habemus stimulo, quam in statu sano. Reactio longe tunc debilior, atque per fortius quoque irritamentum, debilitas longe tardius inducitur, viresque minus subito concidunt. Nimum enim tunc vires vitae oppressae sunt, quam ut reactio vehementiori irritamento respondeat, tandemque stupor atque sopor, per reactionem continuatam, inducatur.

Prae-

Praeter vim vero irritandi ad calorem quoque atque fluidum aërisforme, cum tabaci fumo iunctum, probe attendendum est. Calor enim nervis blandus, partes leniter fouet, spasmos in canali intestinorum praesentes soluit. Externae corporis superficiei in asphycticis calorem cum fructu admouemus; quae methodus ex D. KIRII iudicio (l. c. pag. 127 sq.) in cura asphycticorum minime negligenda est. Calore vires vitae egregie excitantur, atque ad reactionem sollicitantur. Fumus contra, canalem intestinorum simul extendit, angustiores intestinorum meatus optime perreperit, magis sese dispergit, atque vim irritantem tabaci auget. Decoctum herbae huius vix hunc praestaret effectum. Parum tamen fumus tum calore, tum expansione efficeret, nili vis tabaci irritans accederet.

Hoc ergo stimulo canalis intestinorum expanditur, vellicatur, ad fortiorem contractionem incitatur, atque propter arctum cum aliis partibus vinculum, istae in consensum trahuntur. Organa quidem respirationis, septum transuersum, ipsaque vasa maiora mechanica quadam, propter loci vicinitatem, ratione afficiuntur. Nervorum vero ope aliae quoque partes, vel remotissimae, simul commouentur. (G. TARGIONI TOZZETTI Raccolta di teorie, osservazioni e regole per prontamente dissipare le Asfissie &c. Firenz. 1773. pag. 143 sq.) Omnis enim in asphyxiis indicatio curatoria eo praecipue redit, ut nervi, quorum actio suppressa est, excitentur, actio cordis maiorumque vasorum acceleretur, respiratio restituatur.

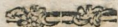
Momenta vero, quibus causam clysmatum ex fumo tabaci hucusque defendere studuimus, potiora omnino sunt, quibus alia, leuiora, iam addere non lubet. Substitlamus in his argumentis, cum officium nobis iniungat, vt

CANDIDATVM NOSTRVM,
CAROLVM FRIDERICVM FISCHERVM,
STREHLA - MISNICVM,

in Lectorum conspectum producamus, ipsisque, quae de vita Sua nobis exhibuit, proponamus.

Ego,

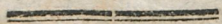
*E*go, CAROLVS FRIDERICVS FISCHER, natus sum Strehlae, in provincia Misnensi, ao. 1774. Patre, CHRISTOPHORO CONRADO FISCHERO; Matre, IOANNA DOROTHEA SOPHIA, e gente MÜLLERIANA; quorum Parentum optimorum vitam, qua adhuc fruuntur, summis Dei beneficiis annumero. Ex acedibus paternis, religionis christianae praeceptis imbutus, anno aetatis decimo quarto Liebenverdam missus sum ad MÜLLERVM, Chirurgum dexterrimum, apud quem tirocinium per tres annos sustinui. Quo transacto Dresdam adii, Chirurgiam ac Medicinam ulterius excolendi causa, ibique Praeceptores nactus sum sequentes: Exp. HÄNELIVM, cuius memoria pluribus de causis ac officiis grato animo infixata est, in Anatomia; Exp. DEMIANI in Therapia speciali; Exp. TITIVM in Materia medica; Chirurgiam theoreticam practicamque mihi exposuit Celeb. WILDE, Chirurgus exercituum Saxoniorum supremus. Corpora mortua apte discendi artem, in Theatro anatomico, Clar. OHLE, atque HEDENVS, nunc Professor, tradiderunt; Artis obstetriciae praecepta grata mente debeo Cel. WEISSIO, artis suae magistro exercitatissimo. Anno 1792. munere Chirurgi militaris in cohorte tormentaria Borussia, per bellum Polonicum, functus sum. A dysenteria, cui fere succubuissem, cum vires mirum in modum debilitatae essent, cohortem, in patriam rediturus, reliqui. Anno 1794. ergo examen pro praxi chirurgica apud Exper. TITIVM, illo tempore Facult. medicae Decanum, sustinui, Liebenverdae Chirurgiam facturus, sed mutato consilio, per unum et dimidium annum, Risue, oppido prope Strehlam, Chirurgiam exercui. Anno 1796. Vitebergam redii, antea iam Excell. HENRICI, Rectore, ciuibus academicis adscriptus, ibique scholas Praeceptorum Experientissimorum Amplissimorumque, mihi gratissimo sem-

semper animo colendorum, diligenter frequentavi. Therapiam et generalem et specialem Exp. BOEHMERO; Physiologiam, Pathologiam et Clinicam Exp. KREYSIGIO; Pharmacia, Chemiam, Botanicam, Physiologiam, Anatomiam corporum recentium, Medicinam forensam, Magnif. TITIO debeo. Cursui quoque omni anatomico a Cl. VOGT, in Theatro anatomico Professore, proposito, hucusque interfui.

Ita praeparatus nuper examen consuetum apud Ordinem Nostrum subiit, dignusque iudicatus est, qui altiores Artis salutaris honores peteret. Quo consilio futuro die Veneris d. 27. Octobr. Dissertationem Inauguralem: *de Dysenteria*, cuius Ipse Auctor est, Praesidio Viri Experientissimi, Grauissimi, D. GEORGH RVDOLPHI BOEHMERI, Therapiae Prof. Publ. Ord. Fautoris et Collegae Coniunctissimi, publice defendet. Hunc ergo diem Candidato Nostro solemnem, vt EX-RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, PROCERES VTRIVSQUE REIPUBLICAE, COMMILITONES GENEROSSISSIMI, PRAENOBILISSIMI, OMNESQVE STUDIORVM NOSTRORVM FAVTORES, fauore atque frequentia ornare velint, etiam atque etiam rogamus. P. P. Vitebergae, 19. p. Trinit. 1797.

LITERIS TZSCHIEDRICHII.

Wittenberg, Diss., Ergbd. 8, 1797-1801

vol 18

79-500
Sb.

186

D. SALOMO CONSTANTINVS
TITIVS

ANAT. ET BOTAN. PROF. PVBL. ORD.

H. T.

ORDINIS MEDICORVM

EX - DECANVS

ET

ACADEMIAE RECTOR

DISSERTATIONEM INAUGVRALEM

D. 27. OCTOBR. 1797.

PVBLICE HABENDAM

INDICIT

PRAEMISSA

PROLVSIONIS MEDICO - POLITICAE

de clysterum tabacinorum in asphycticis usu,

PARTE POSTERIORE.

